

feestdagen. Een mooien ouden heer — wij schatten hem niet ver van de zestig — kon men hem niet noemen. Zijn houding was een weinig voorovergebogen en zijn dunne bakkebaarden en veel te dunne knevel versierden maar matig zijn hien en daar gerpimpeld gelaat.

Les bijzonders was zijn haartooi. We hadden het in de les wel gezien, hoe hij de maar karig overgebleven zwarte en gruze haarlokjes, aan de rechte zijde van zijn schedel nog uitgegroeid, over het geheele hoofd in een streep had nedergelegd, — toch nog meer als versiersel dan als bedekking. Voor bedekking zorgde, op straat althans, zijn hooge hoed.

* *

Reeds hadden wij levendige indrukken van zijn innerlijk bestaan omtrent het vak, waarin hij ons onderwijs zou geven. Dat vak was het schoonschrijven, zooals ik al zeide, en — niet veel in tel bij ons. We leefden niet meer in den ouden tijd, waarin het schoonschrift voor den schoolmeester zijn halve bestaan en zijn schitterende eerekroon was. Rekenen en taal stonden thans in het teeken van schoolmeesterlijke grootheid en dus was schoonschrijven voor ons een bijzaak, waar wij ons allesbehalve druk over dachten te maken.

Zoo was onze stemming, toen we voor de eerste schrijffles in afwachting zaten. Maar — we hadden buiten den waard — hier den heer Ritschey — gerekend. Na ons bij zijn binnenkomst gegroet te hebben, legde hij een paar schrijffboekjes op een tafeltje neer met niet meer omslag, dan een huisvader, die, de kamer binnenkomende, bij vrouw en kinderen plaats neemt, deelde een paar pemmen rond voor gewoon en voor staand schrift, voegde er voor ieder een blaadje schrijfpapier bij en nam een blokje krijt, om ons op 't bord voor te doen, wat wij zouden naschrijven. Hoe vriendelijk ernstig bekeek hij de letters, die zijn stukje krijt voor ons als siftekende. Hij glimlachte ze tegemoet. Hij wilde ze volmaakt goed hebben, en ze wären volmaakt goed. Door evenredigheid der deelen, door juistheid van aanslag, door gezellige verbinding onderling, vormden ze o, zoo'n mooi geschreven woord. Je moest er wel naar kijken, of je wilde of niet. Je kreeg lust, ze óók zoo te tooveren. „Ziezoo, jongens!“, zeide hij, laten wij met dit woord Vriendschap het eens probeeren.”

En daar zaten wij — ontrouwen aan onze schoolmeesterlijke critiek tegen het schoonschrijven! Onze aangezichten met een waas van wellikendheid overtoegen, om ons geheel over te geven aan onze inspanning. Een ander geluid dan dat der nieuwe pemmen op ons schrijfpapier. Mijnheer Ritschey stond al tusschen ons in, voordat wij het recht bemerkten. Hij scheen zeer tevreden. Rechtstreeksche aanmerkingen had hij niet. Voor den een den wensch, om de evenredigheid der letters nog groofter te maken; voor den ander het zeggen, dat de ophalen der letters eigenlijk nog de meeste zorg vereischen. „Als de ophalen goed zijn“, zeide hij, „komt er pas toon en kleur tusschen deze en de neerhalen.”

* *

„Ik zie wel!“, vervolgde hij, dat we in ons oordeel over een mooie letter overeenstemmen. Op de griffie ten oozent is het een voorrecht, dat de commissaris óók zoo'n oog heeft voor fraai schrift. Misschien is het kinderachtig, maar reeds daarom houd ik van hem. Ik heb onlangs gehoord, dat men op een onderwijzersbijeenkomst het zoo nauw niet meer nam met het schoonschrijven. Maar dat zal wel niet gemeend zijn. Aan de sollicitatiebrieven en alle mogelijke officieele stukken, waarbij het er op aankomt, een goeden indruk te maken, is het wel te zien, hoe de schrijvers hun best gedaan hebben, de ingezonden requesten door een fraai schrift toonbaar te maken. En dat doet mij altijd genoegen. Want ik wil het wel weten: ik houd bijzonder veel van fraai schrift en van menschen, die fraai schrift op prijs stellen. En ik hen er zeker van, dat wij met iedere les in deze waardeering van het achter-

gestelde vak schoonschrijven meer eensluitend worden.”

Daar sloeg de Bossche torenklok het scheidingsuur der les en mijnheer Ritschey verliet met tevreden aangezicht ons lokaal, een atmosfeer van gezelligheid achterlatend. „Nu“, zei Boogaarts, de oudste van ons, „ik zie wel kans, om het met dien mijnheer Ritschey op goeden voet te houden. Hij is iemand, die zijn vak liefheeft, en dat zijn toch maar je menschen!”

Zoo is het ook uitgekomen.

Daar gaat de Eerste.

Ze waren beneden gekomen, vroeger dan gewoonlijk, voor hun tweede kopje thee. En nu maakten ze hun pauze langer dan gewoonlijk. De onrust had hen uit de werkkamers boven naar beneden gelaagd. Morgen zouden ze wel vroeger opstaan. Eerst moest Mia nu maar thuis zijn. Moeder glimlachte eens om de ongedurigheid, waarmee ze hun stoelen verschoven en naar de klok keken. Dan vouwden ze hun handen op tafel ineen, en trachtten een praatje te beginnen.

„Zooais ik vanochtend bofte — nou! Algemeene Geschiedenis vertelt inplaats van Meekunde, en ik kon net geen smars!”

Dat was de twaalfjarige Karel, die zoo met zijn dag tevreden was. Liesbeth, de zeventienjarige gymnasiaste, berispte hem:

„Óók mooi — net die eene keer, dat ik je eens niet overhoord heb.”

„Karel,” sprak Jan de student met een grinstem. „Neem een voorbeeld aan je zuster Mia! Die zal haar meekundeles wel altijd gekend hebben! En nou zie je toch maar eens! Vier-entwintig jaar, en dan al zóó'n positie.”

Wel had moeder xeglimlacht om de teekenen van onrust. Toch was ze zelf, schoon uterlijk bedaard, van binnen één trilling van wachten, en hopen, en vreezen. Jans gekscheerderij kwelde haar en wat bits viel ze uit: „Je weet er nog niets van. hè? Wacht je beurt nu maar af, vind ik.”

Jan was niet uit het veld geslagen. Hij gaf zijn moeder een vriendelijk knipoogje. „Ik meen het goed, hoor ouwetje! We verdrijven ons den tijd maar.”

„Ouwetjie,” dacht Liesbeth. Had er wel iemand uit de buurt zoo'n grappige jonge moeder als zij? Kijk ze daar nu zitten, met Jans sokken over de smalle, blanke hand. Zoo blond als Mia zelf, mooi, goud blond! Met blozende, nu wat vloeiende wangen, en heldere blauwe oogen. En die had al een dochter, die, nou ja, 't was nog wel niet heelemaal zeker, maar er was toch veel kans op — die 't huis uit zou gaan! — Vrij, onafhankelijk mensch zou zijn.

„Zou Mia den trein van negen hebben kunnen halen?” zat Karel halfliud na te rekenen. „Alles kan, jongeling, en jij kan naar bed gaan,” decreteerde Jan. „Het is kwart voor tien — kinderen bedtijd.”

Karel trok één langen neus. Maar nog vóór hij zich lawaaiërig ging verzetten, kwam zijn moeder hem te hulp.

„Karel mag op Mia blijven wachten. Dat moet dan maar eens voor een keertje.”

* *

Ze hadden den trein van negen gehaald. Het moest háár bel zijn, die zoo luid door het huis klonk. Liesbeth vloog de trappen af. De deur ging open, enkele woorden werden gewisseld en Mia stormde omhoog, de kamer binnen.

„Moeder! kinderen! Ik word benoemd! En de mooiste betrekking! Ik wist niet, wat ik hoorde, gewoonweg!”

„Gefeliciteerd! gefeliciteerd!” Karel, en Jan hadden elk een arm te pakken.

Moeder kreeg 't opeens te kwaad. Dus tóch. Nu zou het gebeuren. Nu ging de eerste!

Ze kampte met haar tranen. Strakjes zou ze wel uitschreien bij Vader. Dat die nu nog niet thuis was! Nu had die het tóch glorieijke moment niet meegemaakt, dat ze 't hoorden, hoe

één van hun viertal al geheel klaar was voor de maatschappij, en er in zou treden.

Ze omhelsde Mia, terwijl de jongens met Mia's armen bezig bleven, ook wel, om haar van haar natten mantel te ontdoen.

„Nou, nou, moedertje. U moet niet huilen!” troostte Mia.

„Het is alleen maar, dat je hier niet zoo'n betrekking hebt kunnen vinden, kind! Nu moet je het huis uit.”

„Maar ik sticht daarginder een filiaal van de inrichting hier, moeder! En dan mag jij bij me komen logeeren! Nee maar, moeder, wat jij der bij boft! Dat meen ik heusch! Dat heb ik allemaal al in den trein zitten overdenken! Nou 't goede betrekking is, nou heb ik immers geid genoeg! En als je nou eens uitrusten wil, om te maken, dat je haren nog héél lang, nèt zoo blond blijven, en je oogen nèt zoo helder, dan zeg je immers trotsch: „Ik ga bij mijn oudste dochter logeeren!” O, kinderen, wat zal ik 't fijn inrichten! Ik zie 't al! Zeg, ik moet van jullie allemaal wat hebben op mijn kamers!”

Nu gierde ze 't gewoon uit.

„Op mijn kamers! Hoe klinkt dat, zeg!”

* *

Ja, dat klonk magnifiek. Dat klonk zóó, dat Jan óók naar dien tijd ging verlangen. Na zijn candidaats, dan ging hij óók op kamers, in Leiden, had Vader beloofd. Toch waren Mia's kamers nog weer andere kamers, vond hij. Eigenverdiende kamers. Ja, zoo gaat 't nu eenmaal met studenten. Liesbeth zou óók niet zoo vroeg in haar eigen huis zitten als Mia, de onderwijzeres, die nu benoemd stond te worden tot waarnemend hoofd van een school.

Ze bleven praten en plannen opwerpen, tot Vader thuis kwam. Die had slechts zuivere vreugdetranen. Dat Mia nu 't huis uit moest, 't was wel jammer maar — „kom, Moeder, iederen Zaterdag zie je der toch weer, tot Maandagmorgen.”

„Geen denken aan,” protesteerde Mia. „O néen, vader, geloof niet, dat ik dát doe! Zoo raak ik nooit thuis, daarginder! Neen, ik heb me juist af alles zoo fijn voorgesteld. Dan Zaterdagmiddag, heelemaal in mijn eentje werken. Want u begrijpt, dat ik een heeleboel te doen heb de eerste tijden. Om derin te komen. En dan Zondag lang uitslapen. En dan bij jullie komen eten, als ik mag — of jullie komen naar Rotterdam toe. Neen, je zal eens zien, hoe fijn of dat alles wordt. Zichtbaar viel dit Vader en Moeder tegen. Mia merkte 't niet eens — lachend staaude ze de toekomst in.

* *

Veel te gauw naar Moeders zin waren de twee maanden verloopen, waarna Mia haar betrekking zou aanvaarden. Mia was 't net gauw genoeg gegaan. Het waren héél drukke maanden voor Mia geweest, en ze verlangde nu om nog een reden te meer naar „haar eigen tehuis”: Ze was moel! Na schooltijd was er ook zooveel te doen geweest! Daar waren allereerst meerdere reizen naar Rotterdam gedaan om komers te vinden. Heerlijk was ze geslaagd. Ze had een zeer groote zitkamer met kleine slaapkamer kunnen krijgen, waar ze „alles uit mocht gooien, wat haar niet aanstond.” Toen waren er vele boodschappen te doen geweest om haar garderobe en inwendig goed aan te vullen. Liesbeth had een plan geoperd: „Als vader nu vast eens het uitzetgeld gaf? Dan was, Mia ineens voor haar heele leven klaar.”

O, met hoe jeugdijg, heftig verzet was Vader hier tegen op gekomen! Het uitzetgeld! Bestemd voor de kinderen, de jongens zoowel als de meisjes, als ze gingen trouwen!

„Nou ja”, replieerde Liesbeth, de nuchtere aanstaande studente in wis- en natuurkunde. „Maar als Mia en ik niet trouwen?”

Karel bulderde het onbeschaamd uit. Jan fluisterde Mia in 't oor, dat Gouda net zoo dicht bij Rotterdam was als Den Haag. Of een zeker iemand haar nieuwe adres al wist?

Het uitzetgeld kreeg Mia niet. Wat ze koopen

moest, moest ze zelf betalen van haar opgespaard, eigen verdiend geld. Maar wel mocht ze zoo dit en dat uit het ouderlijk huis meenemen. Zelfs werd ze op de kamers van haar broers en haar zuster geïnviteerd, om uit de aanwezige snuisterijen en rariteiten iets van haar gading te nemen. Zoo nam ze bij Jan een mooie, groenbedropen gemberpot, bij Liesbeth een geringeloord kammetje en van Karel moest en zou ze het Smyrnakussen meepakken, dat de goede jongen zelf op zijn verjaardag had gekregen, voor zijn kamer, van zijn grootmoeder.

* *
*

Nu was het laatste uur geslagen. Eindelijk zou ze naar Rotterdam gaan en voorloopig niet meer terugkomen. Het was Maandagavond. Dinsdagmorgen zou ze haar nieuwe betrekking aanvaarden. De trein ging om acht uur, dan was ze negen uur „thuis!” en kon vroeg naar bed, in 't eigen bed van haar meisjeskamer boven, die nu ontdeerd en verlaten stond, maar spoedig juichend door Karel in bezit zou worden genomen, als grooter en mooier dan de zijne. Karels kamertje werd dan háár vacantiethuis.

Tegen half acht wou ze maar heusch gaan. Ze zouden allemaal meegaan, Vader, Moeder, Liesbeth, de jongens. Doch slechts tot aan den trein. Niemand moest er mee naar Rotterdam, niemand moest haar ook komen afhalen in Rotterdam. Alleen wou ze den glorieuzen tocht volbrengen. Alleen reizen van de Oude Wereld in de Nieuwe, alleen van het Verleden in de Toekomst overgaan.

Bloemen werden er gebracht. „Van de broers en de zusi!” bood Karel aan, met een diepe buiging. Ze lachte maar, ze lachte maar, doch zoo'n beetje huilen zoo makkelijker geweest zijn. Ze hadden toch wel een echt gezellig leventje gehad, zoo allemaal met elkaar! En toch, en toch — ze zou niet willen blijven, als dat nu opeens mogelijk was geweest. Onweerstaanbaar trok haar 't nieuwe leven aan, dat haar pas 't werkelijke Leven leek.

Met wat schichtige gebaren wou Jan haar aftocht telkens verhinderen. Doch toen ze nu eindelijk tóch al op de trap was, uitroepend dat ze nú ging, omdat ze anders heusch den trein miste, klonk er buiten het chique geluid van een rijtuig op gummi, dat stil hield voor de deur. Luide juichten de broers en Liesbeth. Karel vloog naar beneden om open te doen. Daar stond een coupé klaar, voor Mia en haar moeder, als een attentie van de rest. Die zouden met de tram komen.

Mia en haar moeder hadden in de afgelopen week zóó „gesleept”, en gepakt en gewerkt, dat er nu slechts een simpel handtasche plus de paraplu restte, zoodat de bloemen makkelijk en op een wijze, harer waardig, meegenomen konden worden. Mia en mevrouw stegen in, het portier sloeg dicht, het rijtuigje wendde zich om, en terwijf zagen de inzittenden, hoe het overgebleven viertal naar de tram holde, die hen waarschijnlijk vlugger dan met rijtuig naar het station zou brengen. Toen Mia in 't rijtuig zat, voelde ze opeens als een verzuim, dat helaas niet meer in te halen was: ze had vergeten, „bewust” den dremmel van het ouderhuis over te stappen. En ze had zich nog al heel wat van dat gewichtige moment, die symbolische handeling voorgesteld!

Ze hadden allen een voorspoedige reis, zoodat ze kwart voor achten allen op het perron stonden. Toen verzon Karel wat leukis. „Nou mag ieder op de beurt een rondje met de bruid doen!” stelde hij voor. „Ik begin — en dan Moeder 't laatst.”

Hij stak zijn arm door die van Mia en begon met haar 't wachtkamercomplex om te loopen. „Mag ik gauw bij je komen logeeren? Zoo van Zaterdag tot Zondag?”

„Ja hoor — jij 't eerst.”

„O, meid! fijn! Dan gaan we naar het Maritiem Museum — zal je mijn kussen goed gebruiken? En nog eens aan me denken?” Hij stak den gek met zijn ontroering.

Toen was het vierkantje om, en Liesbeth stond klaar.

„Het zal toch raar zijn, als jij er niet meer bent!” begon ze. „En als ik je neus riet meer weet, zoo met slapen, aan den anderen kant van den muur!”

„Je krijgt Karels neus er voor in de plaats!” zei Mia. „Zeg — zal je een beetje lief voor Karel zijn? Hij zal me 't meest missen, denk ik. Hij is nog zoo'n overblijfsel uit vroeger tijden van me.”

„Het zal best met Karel schikken!” zei Liesbeth, een klein beetje gekwetst door de veronderstelling, dat ze minder lief dan Mia voor Karel kon wezen. „Zeg, Pa is zenuwachtig, heb je 't wel gezien? Erger feitelijk dan Moeder.”

Nu was 't Jans beurt. Hij kon 't niet nalaten, hij moest haar interpelleeren over Gouda. Doch ze weerde alles af. Lieve Hemel, daar stond nu toch allerminst haar hoofd naar. Begreep Jan dan niet, wat dat voor haar beteekende? Deze overgang? Daar was Gouda, althans in dit stadium, immers niets bij — Jan moest zich niet druk maken. Op 't oogenblik had ze 't alleen maar druk met 't huis uit te gaan!

En toen Vader. En toen Moeder.

Wat die te zeggen hadden, kwam zoowat op 't zelfde neer. Dat ze altijd, altijd weer terug kon naar dat ouderlijk huis, dat ze nu — en waarlijk wel heel makkelijk! — verliet!

Vader en Moeder waren beiden een beetje pijnlijk aangedaan door de vreugde, die uit Mia's oogen blonk, de blijdschap, waarmee ze 't nieuwe leven tegemoet ging.

Nu was 't te laat voor meerdere rondjes. Nu bleven ze naast elkaar staan, zenuwachtig allemaal, en de jongens keken, of de trein uit Leiden nog niet naderde. Maar Mia zag den kant uit, waar ze heen moest, naar Rotterdam. De rails verlieten de stationsbogen — en ijdten door de groene landen heen. Ze blonken in den avondschijn en Mia staarde er naar als naar heilverkundigende symbolen: lijnrecht en blinkend voerde haar weg naar 't Beloofde Land.

* *
*

Toen was 't eigenlijke afscheid heel kort. Een zoen aan allemaal. De coupé in. Nu nog wuiven, daar reed de trein weg over de blinkende sporen.

„Daar gaat de Eerste!” sprak Vader, en hield Jan en Liesbeth vast, of hij ze tegen kon houden.

NANNIE VAN WEHL.

Wat iedereen weten moet.

Iedereen moet weten dat Adverteeren in deze rubriek 'n beslist voordeel oplevert.

De H.B.S. tijd van Joop ter Heul

door
CISSY VAN MARXVELDT.

1e Hoofdstuk.

Lieve Net.

Ik heb verschrikkelijk lang zitten piekeren, voor ik werkelijk van stapel geloopt ben met dit epistel, want Julie zegt, dat je nooit een brief met „ik” mag beginnen. Julie denkt altijd vreeselijk na over zulke dingen; Kees zegt, dat ze er een gewetenszaak van maakt. Ik vind 't mal, zie je, maar nu ik 't toch gehoord had van Julie, wilde ik ook wel eens voor de verandering commel-faut zijn. En, zoo gek zeg, ik wist hoopen aanheffen, maar ze begonnen allemaal met ik. Enfin, nu weet je toch, dat ik weet, hoe 't hoort — wat een gezeur, hè? 't Kan jou immers ook niets schelen. Nou, daar gaat-ie dan — inderdaad! Ik vind „inderdaad” zoo'n prachtig woord, net als: „niet-

tegenstaande”; 't vult zoo'n beetje in een opstel. Ik werk er altijd mee, waar ik maar kan, en 't is heusch aan te bevelen. Jouw laatste brief ligt verkreukt en wel naast me; o, zeg, daar is nog een heele roman aan verbonden. Ja, 't spijt me geweldig, maar hij is verloren geweest. Nu net een week terug. Toen ik 't merkte 's avonds, verstaende ik gewoonweg, want er stond nogal veel in van jou en Jaap, hè? Ik wist zeker, dat ik hem op school had laten liggen, op de bank. Pop Helmer had hem onder Geschiedenis gelezen. En hij slingerde daar maar zoo open en bloot alsof het een opstel was — ik zag hem liggen, en ik heb er den heelen nacht van gedroomd. Den volgenden morgen tuimelde ik gewoonweg het lokaal binnen — en — Net — hij lag er nog. Juffrouw Soetendaal — die hebben we nu voor Duitsch, we noemen haar zuurtje, omdat ze zoo azijnig is — deed net, alsof ze niets gezien had. Maar 'k weet zeker, dat ze hem gelezen heeft, want ze keek af en toe zoo ijjig naar me.

't Is op het oogenblik een saaije pan op school, en 't duurt nog drie en zestig dagen voor het Kerstvacantie is. Maar weet je wat moppig is? We gaan een club oprichten van de leukste meisjes uit de klas. Kees zegt, dat het een kinderbeweging wordt. Wat een onzin, hè? Als ik nu maar lid mag worden van Pa — ik heb 't nog niet gevraagd. 'k Ben zoo verschrikkelijk op het nipper-tje overgegaan naar de derde, en daarop zit Pa nog aldoor te hameren, in plaats dat hij blij is, dat ik er nog gekomen ben. Ik werk nu met Pop samen, de eene week bij mij, de volgende bij haar. Pop is een knapport, die waaien de lessen maar zoo aan, ze doet er haast niets voor. En ik zit te pompen en te stampen en 't geeft geen zier. Ik schijn geen geheugen te hebben — alleen voor nonsensdingen, zegt Pa. Weet je, als ik soms naar Julie kijk, dan word ik razend. Die is nu achttien geweest en draagt halfzijdigen kousen, — dat weet Pa natuurlijk niet —, en onderlijffjes met een lila lint er door. En die laat alles maar waaien, nu ze van school af is. 's Middags gaat ze met Ma boodschappen doen, en dan teaten ze ergens, met de noodige zaligheden erbij natuurlijk, en ik heb net zakgeld voor vijf taartjes, en dan moet ik er ook nog mijn haarlinten voor koopen en mijn schoenveters. Pa is zoo wonderlijk in die dingen. Hij moest eens weten, dat Julie een risje valsche krullen op haar achterhoofd speelt. Ik vind het ook flauw, zie je: stel je voor, dat ze gaan bungelen of dat ze wegwaaien, ik zou me geen raad weten bij het tennissen en zeilen. O zeg, ik mag ook niet meer tennissen van Pa, niet eerder dan volgend jaar groote vakantie, en als ik blijf zitten, heelemaal niet meer. En Julie, die kent er haast niets van, en die fietst nu nog elken Zaterdagmiddag naar het veld met mijn racket onder haar arm. Wil je wel gelooven, dat ik Julie niet uit kan staan af en toe? En als ik er aan denk, dat ze zich nog eens verloven zal, dan griezelt ik. Want Pops zuster Betty, die was werkelijk leuk, en die is nu een paar weken verloofd, maar Pop zegt, dat er geen huis meer met haar te houden is, zoo stelt ze zich aan. Wat zal Julie dan onuitstaanbaar worden. Inderdaad! Daar hoor ik haar net thuiskomen; nu vraagt ze me aanstonds, of ik haar fiets wil schoonmaken voor een dubbeltje. Maar ik doe 't niet, want het is klieverig op straat. Nu, bonjour hoor. Schrijf je me weer gauw? Ook de groeten van Pop. En 'n poot van je
JOOP.

P.S. Je vraagt me, of er nog veranderingen op school zijn. Niets hoor. 't Is 't ouwe stelletje en elken dag hetzelfde. Err! 'k ga mijn aardrijkskunde leeren. We werken nu met blinde kaarten en als ze me Limburg voorleggen en ze zeggen, dat het Azië is, dan geloof ik het ook! Dààg!

Wat iedereen weten moet.

Iedereen moet weten, dat Het Jonge Holland gaarne zijn kolommen openzet voor ieder, die aan Hollands jeugd iets te vertellen heeft.